

Zápis 2 / 2022 dňa 14. 07. 2022

z online zasadnutia Odborovej rady pre doktorandský stupeň štúdia študijného programu

- **výtvarné umenie - špecializácia architektonická tvorba, dizajn, reštaurátorská tvorba, výtvarné umenie (študijný odbor umenie)**
- **dejiny a teória výtvarného umenia a architektúry (študijný odbor vedy o umení a kultúre)**

Pripojení online (výtvarné umenie): doc. Mgr. art. Marcel Benčík; Mgr. Dušan Buran, Dr. phil.; prof. Ivan Csudai, akad. mal.; doc. MA et Mgr. Mária Fulková; prof. Ing. Mgr. akad. arch. Petr Hájek; Mgr. et Mgr. art. Barbara Hodášová, PhD.; doc. Mgr. art. Jana Hojstričová, ArtD.; Mgr. Ján Kralovič, PhD.; prof. Boris Kvasnica, akad. mal.; prof. Stanislav Stankoci, akad. mal.; prof. Karol Weisslechner, akad. arch.

Ospravedlnení: prof. Mgr. Anton Čierny; doc. Mgr. art. Sylvia Jokelová; prof. Mgr. art. Patrik Kovačovský; doc. Mgr. art. Róbert Makar, ArtD.; prof. Ing. Tibor Uhrín, ArtD.; doc. Mgr. Anna Vartecká, PhD.

Pripojení online (dejiny a teória VU a A): doc. Ing arch. Benjamín Brádňanský; prof. PhDr. Zdenko Kolesár, PhD.; doc. Mgr. art. Klaudia Kosziba, ArtD.; prof. Ing. arch. Monika Mitášová, PhD.; doc. Mgr. Ladislav Tkáčik, PhD.; prof. PhDr. Marián Zervan, PhD.

Ospravedlnení: prof. PhDr. Ivan Gerát, PhD; doc. Mgr. Daniel Grúň, PhD.; doc. Mgr. Bohunka Koklesová, PhD.

Program:

1. Akreditácia doktorandského štúdia na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave
2. Rôzne

Pani prorektorka pre štúdium doc. Jana Hojstričová, ArtD. privítala prítomných. Zahájila rokovanie o rozpracovaných úpravách a zmenách v učebnom pláne doktorandského štúdia oboch študijných programov: a/ výtvarné umenie aj b/ dejiny a teória výtvarného umenia a architektúry, ktoré prerokujú a schvaľujú odborové komisie.

Doktorandské štúdium má tri moduly:

- študijný modul – povinné predmety
- umelecko-vedecký modul (výtvarné umenie) a vedecko-umelecký modul (dejiny a teória VU a A)
- pedagogický modul

Prorektorka udelila slovo dvom predsedom odborových komisií prof. Borisovi Kvasnicovi a prof. Monike Mitášovej. Prof. Kvasnica požiadal o predstavenie teoretických predmetov ŠTUDIJNÉHO MODULU. Predsedníčka odborovej rady prof. Mitášová uviedla, že na úpravách a zmenách v študijnom module pracovali spoločne s doc. Hojstričovou a prof. Marianom Zervanom a udelila mu slovo, aby zmeny prítomným predstavil.

Doc. Hojstričová zdieľala najskôr online tabuľku doktorandského študijného modulu programu umenie, časť povinné predmety.

Prof. Zervan predstavil navrhované úpravy a zmeny v tabuľke: tri predmety sú prevzaté bez zmien: Dizertačná skúška, Dizertačná práca, Metodika písania písomnej časti dizertačnej práce (výtvarné umenie) a Metodika písania dizertačnej práce (dejiny a teória VU a A). Zmeny nastali v dvoch trojsemestrálnych predmetoch Umelecký výskum a prax I, II, III a Umelecký výskum a teória, I, II, III. Predmet Kolokvium I, II už prebieha a doktorandi v ňom predstavujú svoju prácu vo fázach písania a tvorby svojho dizertačného projektu. Kolokvium I bude vnútorné, školské a Kolokvium II medzinárodné v anglickom jazyku.

Nové predmety týkajúce sa umeleckého výskumu súvisia s tým, že aj úpravy bakalárskeho stupňa štúdia zodpovedajú eminentnému záujmu prepájať teóriu a tvorbu v ateliéroch – to je výhoda a sila VŠVU, že je takéto prepojenie možné. Tieto predmety vychádzajú aj z toho, že všetci pedagógovia i potenciálni školitelia – z hľadiska akreditačných štandardov, ktoré začnú platiť – majú povinnosť učiť v treťom stupni štúdia nielen ako školitelia ale aj ako učitelia predmetov. Nové predmety navrhnutým prepojením riešia túto dilemu. Obsah oboch z nich logicky vyplynul aj toho, že Katedra teórie a dejín umenia získala dva granty: KEGA a VEGA, z nich prvý je venovaný umeleckému výskumu: aj tam sa realizuje prepojenie učiteľov ateliérov a teórie v dvoch rovinách. Jednak v rovine, že učitelia ateliérov budú zastúpení v učení predmetov Umelecký výskum a prax a v druhej rovine, že budú zastúpení aj ako výskumníci v grantových projektoch s grantovými výstupmi.

Predmet Umelecký výskum a teória sa bude venovať súčasným diskusiám a teóriám týkajúcim sa vymedzenia pojmu a kategórií umeleckého výskumu. Bude teoretický, teda bude sa venovať čítaniu a analýze základných textov. Takto už semináre tento semester prebiehali a skúsenosť bola dobrá, pretože všetci doktorandi na škole – v programe umenia aj programe dejín a teórie –, spolu s pedagógmi čítali a diskutovali základné texty umeleckého výskumu. V tomto môže pokračovať a rozvíjať sa o nové knihy a semináre atď.

Predmet Umelecký výskum a prax je úplne nový. Úmysel je zapojiť vedúcich ateliérov a ateliérových pedagógov – školiteľov do učenia. Ťažiskovo pôjde o prednášku alebo prednášku a seminár, ako by to v treťom stupni malo byť aj podľa štandardov – teda s dôrazom na semináre. Môže to prebiehať tak, že pedagógovia z ateliérov prídu diskutovať o svojej tvorbe, o vlastnom chápaní umeleckého výskumu. Teda zabezpečujú debatu o tom, v čom sú doma, kým teória o knihách a textoch. Kreditovo sú hodnotené umelecké 5 a teoretické 3 kredity. Vyzval k otázkam.

Doc. Hojstričová ešte pred začiatkom diskusie zdieľala aj tabuľku aj v druhom programe Dejiny a teória výtvarného umenia a architektúry a predstavila aj spojenie konzultácií školiteľa a školiteľa-konzultanta v jednom predmete Doktorandské konzultácie I-V (denná forma) resp. Doktorandské konzultácie I-VII (externá forma). Absolvovanie v ais bude zapisovať školiteľ so súhlasom školiteľa-konzultanta. Otvorila diskusiu.

DISKUSIA:

Prof. Mitášová hovorila o možnosti diskutovať vzájomne postupy a výsledky umeleckého výskumu v umení a v teórii. Prof. Zervan uviedol, že takto už študenti na VŠVU sú vzdelávaní v bakalárskom a magisterskom programe, je teda logické pokračovať takto aj v treťom stupni tvorivou diskusiou.

Prof. Weisslechner hovoril o tom, že takto učenie už prebieha, ale ťažisko by malo zostať na umeleckej tvorbe a jej materializácii, nielen na textoch.

Prof. Zervan to potvrdil. Katedra teórie a dejín umenia si uvedomuje záťaž textami a čítaním, teória je a bude vyvažovaná zameraním na tvorbu a diskusiu o tvorivej práci. To je jeden zo základných cieľov tejto zmeny.

Prof. Weisslechner upozornil na prílišnú časovú a pracovnú záťaž doktorandov.

Prof. Zervan pripomenul, že množstvo predmetov minulého doktorandského štúdia bolo zredukovaných na základné línie, ktoré by nemali predstavovať enormnú záťaž. Naopak, zmenami sa vytvára priestor na tvorbu.

Doc. Hojstričová hovorí aj o tom, že 3 predmety sa z povinných presunuli medzi výberové. Posilnili sa predmety metodiky a umeleckého výskumu. Ostatné ostávajú. Zdieľa tabuľky predošlého programu. Udelila slovo Prof. Kvasnicovi.

Prof. Kvasnica hovoril z pohľadu reštaurátorov. Súhlasí s prof. Weisslechnerom, ale debata, ktorá v EU prebieha v rámci ENCoRE smeruje to, že reštaurovanie by malo vyústiť do zmysluplného výskumu, ktorý má výraznú materiálovú podstatu. A doktorandské štúdium by malo byť zamerané na to, aby sa študenti naučili robiť výskum, ktorý neopakuje to, čo tu už bolo. A otvára výskum aj ostatným profesiám, ktoré do procesu vstupujú – či teória, chémia, alebo IT. V tom, čo Prof. Zervan predstavil, tento priestor je. Aj s vypísanou témou bude súvisieť, kde bude zameraná väčšia časť práce: či viac na výskumnú teoretickú alebo výskumnú umeleckú. Tam je na to priestor.

Prof. Zervan súhlasí. Umelecký výskum prebieha v jednotlivých odboroch špecificky. Teda aj v budúcnosti budú semináre veľmi pozorne sledovať túto špecifickosť – učiť sa z nej a zovšeobecňovať ju. Mali by byť popísané zvláštnosti výskumu v jednotlivých odboroch – to by mohlo pomôcť aj katedrám.

Prof. Kvasnica reaguje: oslovil ho priestor prepojenia s teóriou, ktorý na katedre zatiaľ absentoval. Nejde iba o materiálový výskum, ale aj iné oblasti výskumu, ktoré sa dejú na iných katedrách, ako sa ukázalo aj v nedávnej debata s Prof. Kovačovským.

Prof. Hájek: z pohľadu architektov je previazanosť ateliérov s teóriou dôležitá vo všetkých stupňoch štúdia a mimoriadne v doktorandskom štúdiu. Architekti sa bez nej nezaobídu, pretože vytvára komunikačný priestor aj pre spoluprácu so zahraničnými pracoviskami. Preto je rád, že sa to prepája a táto väzba tvorivej práce a teórie je tesnejšia, menej oddelená. Takže pre architektúru je to jednoznačne prínos.

Doc. Hojstričová: medzi výberovými predmetmi sú ďalšie, vrátane cudzieho jazyka pre tých, ktorí potrebujú posilniť tieto svoje znalosti aj preto, že Kolokvium II bude medzinárodné. Jednak budú na kolokvium VŠVU pozvaní medzinárodní účastníci, alebo bude študentovi uznané absolvovanie PhD kolokvia na inej škole. Kredity sú nastavené tak, aby študenti získavali viac kreditov za výskumno-umeleckú činnosť než za absolvovanie/učenie premetov. Teda sú novo distribuované kredity medzi študijný, výskumno-umelecký a pedagogický modul s dôrazom na druhý z nich.

Prof. Mitášová nadviazala na Prof. Hájeka a spomenula, že obdobne postupuje niekoľko škôl v blízkom okolí aj vzdialenejšie. Hľadajú modely práce na umeleckom výskume, jednak UMPRUM v Prahe a do určitej miery aj na AVU, môže to posilniť vzťahy s nimi aj prípadné možnosti spolupráce.

Prof. Kvasnica kladie otázku, či by zastúpenie teórie a umeleckého výskumu v dizertačnej práci malo alebo nemalo mať nastavené nejaké minimum...?

Prof. Zervan reaguje: doktorandský program najviac zohľadňuje individuálny profil študenta, preto popri základných predmetoch existujú aj profilácie jednak v seminároch a jednak na kolokviách a v doktorandských konzultáciách. A v ponuke je aj množstvo voliteľných predmetov. Semináre zatiaľ vedie trojica pedagógov s rôznym zameraním a podľa povahy a rozsahu textov sa mohli konať každý týždeň alebo každých 14 dní – rozvoľňovať alebo zhusťovať – teda existuje možnosť narábania s časovým rozsahom a dôrazom na určité texty podľa povahy študentských projektov. V doktorandskom programe by mala byť pomerne veľká sloboda profilácie štúdia. Na tom sa asi všetci zhodneme.

Prof. Weisslechner aj Prof. Kvasnica a ďalší prítomní súhlasia.

Doc. Hojstričová hovorí, že aj predmety ako Kolokvium budú takejto debata o téme a jej špecifikách otvorené. Ohlasy doktorandov na kolokvium a vstupy pedagógov rôznych zameraní boli pozitívne. Študijný modul je postavený na teoretických predmetoch a školiťských konzultáciách a tie sú nastavené blokovo, dajú sa tiež aj časovo prispôbiť povahe prác.

Prof. Kvasnica: je dôležitá reakcia externého prostredia, uvádza príklad The Ulrich Scheissl PhD Colloquium na IIC v Drážďanoch. Otázka je, kedy s kolokviom začať – čím skôr, najlepšie by bolo už po prvom roku.

Doc. Hojstričová odpovedá, že prvé, domáce kolokvium je po prvom roku štúdia, tam sa osvedčilo a ostáva. Druhé kolokvium je navrhnuté v januári, kolokviá môžu byť kombinované prezenčné-dištančné.

Prof. Kvasnica hovorí o kolokviách na reštaurovaní, kde sa ho zúčastňujú doktorandi od prvého roku štúdia s vyššími ročníkmi, navzájom sa inšpirujú a okrem iného sa tam darí výskum ako povinnú súčasť reštaurátorskej práce aj rozvinúť do osobitých prístupov k problému.

Prof. Zervan ako špecifikum pripomína, že na katedre reštaurovania predmety spojené s výskumom prednášajú interní členovia katedry a špecifikom reštaurátorského výstupu je aj vstup externých výskumných oblastí spojených s odborom.

Prof. Kvasnica hovorí o vzťahu k teórii aj v zmysle písania podporujúceho intelekt.

NÁVRH ŠTUDIJNÉHO MODULU – POVINNÉ PREDMETY

Tieto predmety zostávajú:

- Dizertačná skúška
- Dizertačná práca
- Metodika písania písomnej časti dizertačnej práce (výtvarné umenie)
- Metodika písania dizertačnej práce (dejiny a teória VU a A)
- Všeobecné problémy vizuálnych kultúrnych štúdií (presunutý do výberových predmetov)
- Školiteľské konzultácie sú zjednotené, témy pre doktorandské štúdium sa vypisujú v tandeme (školiteľ a školiteľ-konzultant). Absolvovanie bude zapisovať školiteľ so súhlasom školiteľa-konzultanta.
- Kolokvium (dvojsemestrálny) už pilotne nabehol na konci LS 2020/21 a 2021/2022 a prezentácie doktorandov prebiehali v rámci VŠVU pred odborovými komisiami a školiteľmi a školiteľmi konzultantami ako súčasť kontroly kvality. Na tomto predmete doktorandi prezentujú stav výskumu dizertačného projektu po prvom roku štúdia. V zimnom semestri 2022/2023 sa počíta s tým, že pribudne účasť z doktorandov alebo pedagógov odborníkov z oblasti umeleckého výskumu zo zahraničia (napr. z partnerských škôl) a prezentácie budú v anglickom jazyku, čím zároveň môžu nahrádzať predmet Anglická konverzácia.

Nové predmety študijného modulu:

- **Umelecký výskum - prax** (trojsemestrálny)
- **Umelecký výskum - teória** (trojsemestrálny)

Hlasovanie o návrhu študijného modulu učebného plánu pre doktorandské štúdium v oboch študijných programoch: (17 členov sa zúčastnilo online zasadania) (za 17, proti 0, zdržal sa 0)

UMELECKO-VEDECKÝ MODUL a VEDECKO-UMELECKÝ MODUL

Doc. Hojstričová predstavuje moduly a zdieľa rozpracované tabuľky. V týchto moduloch je najviac problémov pri kontrolovaní výstupov v kategóriách umeleckej činnosti a uznávaní kreditov za ňu. Nakoľko sa mení kategorizácia vykazovania umeleckej (CREUČ) a sčasti aj publikačnej činnosti

(CREPČ) návrh usiluje o zosúladienie s nimi, chce uľahčiť doktorandom a školiteľom zaradovanie výstupov do kategórií na získanie kreditov za tento modul doktorandského štúdia.

V tabuľke je spresnená účasť doktoranda na umelecko-výskumných konferenciách a workshopoch medzinárodného aj národného významu. Pridané sú kredity za prácu v riešiteľských tímoch grantov KEGA, VEGA, APVV. Kredity sú zatiaľ rámcovo navrhnuté. Vďaka miernej úprave kreditov za študijný modul je možné zvýšiť kredity za umelecko-výskumný modul.

Doc. Hojstričová rozošle materiál všetkým členom komisií emailom na pripomienkovanie.

DISKUSIA:

Prof. Zervan: Kategórie výstupov doktoranda sa preberajú z nových kategórií CREPČ a CREUČ, kde sú 3 kategórie: excelentné výstupy, zásadné a štandardné. V každej skupine sú medzinárodné a národné (a regionálne). Vždy sa líšia ohodnotením kreditmi. Najvyšší počet kreditov je Obhajoba dizertačnej práce (30 kreditov). Všetky ostatné sú nižšie od medzinárodných po národné. Toto je pokus zladit' kategórie CREPČ/CREUČ s prostredím VŠVU. Ak tam zatiaľ unikajú nejaké kategórie výstupov, ktoré by mali byť doplnené, navrhnete doplnenie.

Doc. Hojstričová: Je dohodnuté, že pracovníčka Knihnice VŠVU (pracovníčka zodpovedná za CREUČ a CREPČ) bude generovať výstupy, tým budú známe kategórie výstupov, aby odborové rady znovu nemuseli rozdeľovať kredity za to, čo už sa dá zo systému preklopiť do hodnotenia. Ale možno sú ešte dôležité aktivity v rámci umeleckého výskumu, ktoré by tam mali byť ešte zahrnuté. Ak sú, navrhnete ich.

Prof. Zervan: Kredity nemajú byť zaťažujúca administratíva, ale orientačný a motivačný nástroj pre doktorandov aby si uvedomili, že umelecká činnosť je preferovaná. Ťažisko je na tvorivom umeleckom a/alebo vedeckom výstupe.

Prof. Weisslechner: kritizuje nový CREUČ za evidovanie každého jedného diela a pýta sa, či tento systém prijali všetky výtvarné školy bez pripomienkovania. Pani rektorka by sa k tomu mala vyjadriť.

Prof. Zervan: o tom sa ešte bude diskutovať. CREPČ a CREUČ je zavedený a bude sa testovať. Na základe toho budeme dávať pripomienky. Aj pokiaľ ide o vedeckú činnosť je tam veľa problémov. Bude treba postupovať racionálne a dávať vecné pripomienky.

Doc. Jana Hojstričová: VŠVU presadzovala systém RUV, ktorý je v ČR ale návrh neprešiel. Nový systém neprijíma bez pripomienok ani nekriticky. Zdôraznila, že v tento moment sa návrh sústreďí na pomoc doktorandom pri vykazovaní výsledkov.

Prof. Stanislav Stankoci: nový návrh metodiky je dôsledok niekoľkoročných sporov medzi zástupcami performatívnych a vizuálnych umení. Bez spoločnej diskusie, kde by sa našlo riešenie vznikla nová metodika o ktorej nie je zrejme kto je jej autorom. Pri ďalších diskusiách bude treba identifikovať tento problém a navrhnuť iné riešenia.

Prof. Zervan: Katedry by mali spísať racionálne pripomienky a návrhy, tie treba zozbierať, vyhodnotiť a postupovať ďalej.

Prof. Weisslechner: Všetky výtvarné školy by mali dať jasnú správu, že nesúhlasia.

Prof. Kvasnica: ak je výstupov viac, človek zapisovanie nezvládne sám a problémy s uznávaním výstupov sú demotivujúce. Teda od nás má ísť podnet pani rektorky a ak vznikne zmysluplná reakcia z našej strany a dostane sa k pani rektorky a ľuďom, ktorí tieto veci môžu oponovať, tak sa bude môcť niečo udiat'. Ale ak pripomienky nedostanú, tak sa neudeje nič.

Prof. Stanislav Stankoci: opäť zdôraznil, že VŠVU sa snažila presadiť systém platný v ČR (umeleckej činnosti RUV), ktorý sa ukazuje že bude dlhodobo udržateľný, vykazuje vysokú mieru objektivity, racionálny prístup v hodnotení, ale návrh nebol prijatý. Nová metodika CREUČ je neudržateľná, pri obrovskom počte výstupov bude umelecké dielo devalvovať.

Doc. Hojstričová: pani rektorka vo veci urobila určité kroky, ale nie je prítomná aby ich vysvetlila, teda túto časť by som ukončila. VŠVU bude novú metodiku pripomienkovať.

ZÁVER:

Doc. Jana Hojstričová žiadala členov odborových rád, aby pripomienkovali obratom, najneskôr však do 15. 7. 2022 predložený návrh na umelecko-vedecký, vedecko-umelecký modul a pedagogický modul s návrhom kreditov, ktorý pošle všetkým v priebehu niekoľkých hodín. Realizovateľné pripomienky budú zapracované.

Výsledok hlasovania per rollam po zapracovaní pripomienok o návrhu umelecko-vedeckého, vedecko-umeleckého a študijného modulu:

Na hlasovanie per rollam bolo oslovených 17 členov odborových rád, ktorí sa zúčastnili online spoločného zasadnutia 14. 7. 2022.

(za 11, proti 0, zdržali sa 6)

podpísaná v.r.

prof. Ing. arch. Monika Mitášová, PhD.
predsedníčka Odborovej rady

Bratislava 15. 08. 2022

prof. Boris Kvasnica, akad. mal.
predseda Odborovej rady

podpísaný v.r.

Stručne zapísala: Anna Valentínyová
Overila a doplnila : prof. Monika Mitášová
Overila a doplnila: doc. Jana Hojstričová
Overil: prof. Boris Kvasnica